

Samanyolu'nun Merkezi

Samanyolu Gökadası'nın en zengin bölgesi, yani merkezi yaz aylarında gökyüzünde yükselir. Bu bölgede bulunan Akrep ve Yay takımyıldızları birçok gökcismine ev sahipliği yapar. Bunların birçoğu çıplak gözle bile seçilebilir.

Akrep, adını aldığı varlığa en çok benzeyen takımyıldızlardan biridir. Bu sayede, gökyüzünde tanınması da kolaydır. Akrep'in kısaçlarını takımyıldızın batısında, kıvrık kuyruğunuysa doğusunda görebilirsiniz.

Akrep'teki en belirgin yıldız, parlak ve turuncu rengiyle dikkat çeken Antares'tir. Antares'in turuncu renginin ardında, dev bir yıldız oluşu yatıyor. Bir kırmızı dev olan Antares, gökadamızdaki en parlak ve en büyük yıldızlardan biri. Gök bilimciler Antares'in çapını, Güneş ile Dünya arasındaki uzaklığın yaklaşık 4 katı olarak hesaplıyor. Yani bu yıldız Güneş'in yerine koyabilseydik, Jüpiter'e kadar olan tüm gezegenler içinde kalırdı. Artık ömrünün son demlerini yaşayan bu yıldız, yakın bir gelecekte süpernova olarak patlayacak.

Akrep, Samanyolu'nun merkez bölgesinde olduğundan çok sayıda derin gökyüzü cismi de içerir. Bunlar arasında, amatör gözlemcilerin en çok gözledikleri M4, M6 ve M7'dir.

Gökyüzünün en parlak küresel kümelerinden biri olan M4, iyi gözlem koşullarında çıplak gözle bile seçilebilir. Bir dürbününüz varsa göz-

lem koşulları mükemmel olmasa da bu kümeyi kolayca görebilirsiniz. Küme, Antares'e çok yakın görünür konumda yer aldığı için gökyüzünde bulunması da kolay. Dürbünle Antares'e baktığınızda, hemen güneybatısında yer alan kümeyi seçebilirsiniz. Yakınlıkları nedeniyle her ikisi de görüş alanına girer.

M6 ve M7, bölgedeki en belirgin açık yıldız kümeleri arasında. M7 Samanyolu'nun en zengin bölgesinde bulunan ve çıplak gözle kolayca seçilebilen ve gökyüzünde yaklaşık 2,5 Ay çapı kadar bir alan kaplayan bir küme. M7'nin sağ üzerindeki M6, M7'ye göre biraz daha küçük ve sönük olmasına karşın iyi gözlem koşullarında çıplak gözle seçilebiliyor.

Akrep'in hemen solunda bulunan Yay Takımyıldızı, mitolojide elinde yayıyla duran bir sentauru (at başlı adam) simgeler. Takımyıldız bir çaydanlığın demliğine benzediğinden, amatör gökbilimciler arasında çaydanlık olarak da bilinir. Yay, hem yıldız bakımından hem de derin gökyüzü cisimleri bakımından gökyüzünün en zengin takımyıldızıdır. Çünkü Samanyolu'nun merkezi bu takımyıldızın sınırları içindedir.

Yay'daki derin gökyüzü cisimlerinin çoğu bir dürbünle rahatlıkla görülebilecek kadar parlaktır. M8 ya da öteki adıyla Lagün Bulutsusu, yaz gökyüzündeki en önemli bulutsulardan biridir. Karanlık, aysız gecelerde çıplak göz-

le bakıldığında, Samanyolu kuşağı üzerinde silik bir bulut olarak görünür. Dürbünle bakıldığında ise karanlık bir hatla bölünmüş, parlayan bir buluttur. Charles Messier, kataloğunda bu gökcismini şu sözlerle tanımlamış: "Sıradan bir teleskopla bakıldığında bir bulutsuyu andıran yıldız kümesi. Ancak daha güçlü bir teleskopla bakıldığında, çok sayıda sönük yıldız içeriyor." Messier'in tanımlaması pek doğru olmasa da, bulutsuya baktığınızda göreceğiniz şey bu tanıma uyacaktır. Çünkü Lagün Bulutsusu'nun ortasında NGC 6530 numaralı açık yıldız kümesi yer alır.

M22, gökyüzündeki en etkileyici küresel yıldız kümelerinden biridir. Uygun gözlem koşullarında çıplak gözle, silik bir ışık kümesi olarak seçilir. Dürbünle bakıldığında ise merkezi parlak, kenarlara doğru sönükleşen bir bulutsu gibi görünür.

Üç Boğumlu Bulutsu (Trifid Bulutsusu) olarak da bilinen M20'nin, adından da anlaşılacağı gibi, üç parçalı bir görünüşü var. Aslında, bu üç parçalı görünüşü veren, bulutsunun önünde yer alan karanlık bulutsu. Birçok başka parlak bulutsu gibi M20 de yıldızların doğduğu bir bölge. M20, M8 ve M22 kadar parlak olmasa da, iyi gökyüzü koşullarında bir dürbünle gözlenebilir. Dürbünle, bulutsunun üç parçalı yapısını da seçmek mümkün.

Assos'tan çekilen bu fotoğrafta Samanyolu'nun merkez bölgesi ve Jüpiter (fotoğrafın solunda) görünüyor.

1 Haziran 23:00
15 Haziran 22:00
30 Haziran 21:00

10 Haziran
Ay, Merkür ve Venüs
günbatımında
yakın görünümde
12 Haziran
Merkür en büyük
uzunumda (24°)
18 Haziran
Ay ile Spika çok
yakın görünümde
19 Haziran
Ay ile Satürn
yakın görünümde
20 Haziran
Merkür ile Venüs
günbatımında
yakın görünümde
21 Haziran
Yaz gündönümü
(En uzun gündüz,
en kısa gece)

Haziran'da Gezegenler ve Ay

Merkür ay boyunca gökyüzünde. Gezegen ayın ilk yarısında gözlem için yılın en iyi konumunda. Gezegen 10 ve 20 Haziran akşamları günbatımından hemen sonra Venüs'le yakın konumda bulunacak. Bu sayede normalde görülmesi zor olan gezegeni gökyüzünde bulmak kolay olacak.

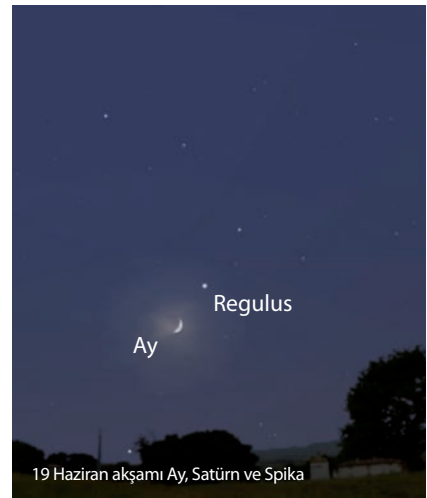
Venüs günbatımının hemen ardından görülebiliyor. Gezegen ay boyunca ufku üzerinde yavaş yavaş yükselecek. Böylece ay sonunda gezegeni görmek daha kolay olacak.

Mars Nisan ayında sabah gökyüzüne geçmişti. Gezegen bu ayın sonlarından itibaren sabah gökyüzünde kısa sürelerle görülebilecek kadar yükselecek.

Jüpiter, ayın ilk günleri batı-güneybatı ufkunun hemen üzerinde, Güneş battıktan sonra kısa bir süre görülebilir. Gezegen ayın ilk günleri Venüs ve Merkür'le yakın görünümde olacak.

Satürn ayın başlarında havanın kararmasıyla birlikte güneybatı ufku üzerinde iyice yükselmiş oluyor. Gezegen ay sonunda hava karardığında gökyüzünde en yüksek konumuna ulaşmış olacak.

Ay 8 Haziran'da yeniay, 16 Haziran'da ilkdördün, 23 Haziran'da dolunay, 30 Haziran'da sondördün hallerinde olacak.